

**การขับเคลื่อนแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำระดับลุ่มน้ำ
ของสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติภาค 2 กรณีศึกษา : ลุ่มน้ำสะแกกรัง***
**The implementation of the master plan on water resource management
in the boundary of the drainage basin of Office of the national water resources,
Regional office 2 : A case study of the Sakae Krang river basin.**

ธนพล ไชยชนะ**

THANAPHON CHAICHANA

6614830084@ruemail.ru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเพื่อศึกษาสภาพแวดล้อม ปัญหาและอุปสรรค และแนวทางการเสริมสร้างความเข้มแข็งในการขับเคลื่อนแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำระดับลุ่มน้ำของสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติภาค 2 กรณีศึกษา : ลุ่มน้ำสะแกกรัง โดยใช้วิธีวิจัยเอกสารและวิจัยสนาม เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 10 คน ผลการวิจัยพบว่า สภาพแวดล้อมที่ส่งผลต่อการขับเคลื่อนแผนแม่บท ประกอบด้วย ลักษณะของนโยบาย ทรัพยากรที่จำเป็นต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ ลักษณะของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนแผนแม่บท สภาพแวดล้อม และอิทธิพลจากการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ด้านปัญหาและอุปสรรค พบว่า ประสบปัญหาจากทรัพยากรที่จำเป็นโดยเฉพาะบุคลากรและงบประมาณ ข้อกฎหมาย ระเบียบ ขั้นตอนและแนวทางที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน การประชาสัมพันธ์ สร้างการรับรู้ ลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติซึ่งแต่ละหน่วยงานมีความถนัดเป็นไปตามภารกิจของหน่วยงานทำให้ความเข้าใจของบุคลากรอาจไม่ไปในทิศทางเดียวกัน และขาดการสนับสนุนจากผู้นำ โดยเฉพาะจากผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในส่วนของแนวทางการเสริมสร้างความเข้มแข็ง พบว่า ควรมีการทบทวนระหว่างโครงสร้างขององค์กรกับกรอบภารกิจในการดำเนินงาน และขอสนับสนุนงบประมาณเพิ่มเพื่อใช้ในการสร้างการรับรู้ รวมถึงเพิ่มช่องทางการสร้างการรับรู้โดยดำเนินการจัดเวทีการมีส่วนร่วมและโครงการพัฒนาองค์ความรู้แก่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน และเห็นควรเพิ่มแนวทางการทำงานแบบบูรณาการโดยเน้นการดำเนินงานร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

คำสำคัญ: แผนแม่บท; ทรัพยากรน้ำ; การนำนโยบายไปปฏิบัติ

Keywords: master plan; water resource; policy implementation

* การขับเคลื่อนแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำระดับลุ่มน้ำของสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติภาค 2 กรณีศึกษา : ลุ่มน้ำสะแกกรัง

** นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

บทนำ

"น้ำ" เป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าของโลกสิ่งมีชีวิตทุกชนิดต้องอาศัยน้ำในการดำรงชีวิตน้ำเป็นส่วนประกอบที่สำคัญโดยมีจำนวนมากถึง 3 ใน 4 ส่วนของพื้นโลก ถึงแม้ว่าจะมีน้ำจำนวนมากมหาศาลแต่การเพิ่มขึ้นของประชากรและการขยายตัวทางเศรษฐกิจทำให้มีความต้องการใช้น้ำมากขึ้น ประกอบกับมีการบุกรุกทำลายป่าต้นน้ำส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมและภูมิอากาศเกิดปัญหาภัยพิบัติทางธรรมชาติบ่อยครั้งและรุนแรงมากขึ้นทั้งปัญหาอุทกภัย ภัยแล้ง ดินโคลนถล่ม และการชะล้างพังทลายของดิน รวมถึงการเพิ่มขึ้นของชุมชนเมือง และการขยายตัวของอุตสาหกรรมส่งผลให้เกิดปัญหาด้านคุณภาพน้ำทวีความรุนแรงมากขึ้น (สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ, 2562, หน้า 1)

ที่ผ่านมารัฐบาลได้ให้ความสำคัญในการบริหารจัดการน้ำมาโดยตลอด รัฐบาลจึงได้จัดทำยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) หากพิจารณายุทธศาสตร์ที่ 5 ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ในประเด็นหลักที่ 5.1 สร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจสีเขียว ในเรื่องการอนุรักษ์ฟื้นฟูแม่น้ำลำคลอง และแหล่งน้ำธรรมชาติทั่วประเทศ และประเด็นหลักที่ 5.5 พัฒนาความมั่นคงน้ำพลังงาน และเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ในเรื่อง พัฒนาการจัดการน้ำเชิงลุ่มน้ำทั้งระบบ เพื่อเพิ่มความมั่นคงด้านน้ำของประเทศ และเรื่องเพิ่มผลิตภาพของน้ำทั้งระบบในการใช้น้ำอย่างประหยัด รู้คุณค่า และสร้างมูลค่าเพิ่มจากการใช้น้ำให้ทัดเทียมกับระดับสากลซึ่งทั้งหมดถูกถ่ายทอดสู่แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นที่ 19 การบริหารจัดการน้ำทั้งระบบโดยมีแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 เป็นเครื่องมือหรือกลไกในการขับเคลื่อน และทรัพยากรน้ำยังเป็นปัจจัยในการดำเนินงานสู่เป้าหมายของทั้ง 13 หมายเหตุ มีความเชื่อมโยงด้านน้ำภาคเกษตรในหมายเหตุที่ 1 ด้านน้ำภาคอุตสาหกรรมในหมายเหตุที่ 3 และ 5 ด้านน้ำภาคบริการหมายเหตุที่ 2 และ 4 ด้านภัยพิบัติในหมายเหตุที่ 11 (สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ, 2567, หน้า 7) ซึ่งการดำเนินงานดังกล่าวได้ถูกถ่ายทอดลงสู่แผนระดับ 3 แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) ทั้งหมด 6 ด้าน เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางการพัฒนาด้านทรัพยากรน้ำ คำเป้าหมาย ตัวชี้วัด กลยุทธ์ แผนงาน ที่เชื่อมโยงตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ ผลกระทบ และดัชนีตัวชี้วัดในแผนระดับต่างๆ (สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ, 2562, หน้า 1)

ดังนั้นเพื่อให้การแก้ไขปัญหาด้านทรัพยากรน้ำในระดับลุ่มน้ำ สามารถดำเนินการได้อย่างเป็นรูปธรรม เกิดการบูรณาการตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ เกิดการถ่ายทอดคำเป้าหมายการดำเนินการจากแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) ซึ่งเป็นแผนระดับ 3 ลงสู่แผนปฏิบัติการในระดับลุ่มน้ำ สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติจึงได้ดำเนินโครงการจัดทำร่างแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำระดับลุ่มน้ำในปี พ.ศ. 2563 ให้สอดคล้องกับแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) เพื่อใช้เป็นกรอบในการดำเนินการด้านทรัพยากรน้ำสอดคล้องกับสภาพปัญหา และทิศทางการพัฒนาที่เหมาะสม รวมถึงเป็นกรอบให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้เป็นกรอบในการดำเนินงานภายใต้แผนปฏิบัติการด้านทรัพยากรน้ำของหน่วยงานในระดับลุ่มน้ำ ให้สอดคล้องกับทิศทางและประเด็นการพัฒนาในระดับพื้นที่ ลุ่มน้ำภายใต้มิติการใช้ การพัฒนา การบริหารจัดการ การบำรุงรักษา การฟื้นฟู และการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำในเขตลุ่มน้ำ ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวเป็นไปตามหน้าที่และอำนาจตามพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561

มาตรา 35 (1) จัดทำแผนแม่บทฯ ก่อนเสนอคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติเพื่อให้ความเห็นชอบ (สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ, 2566, หน้า 1)

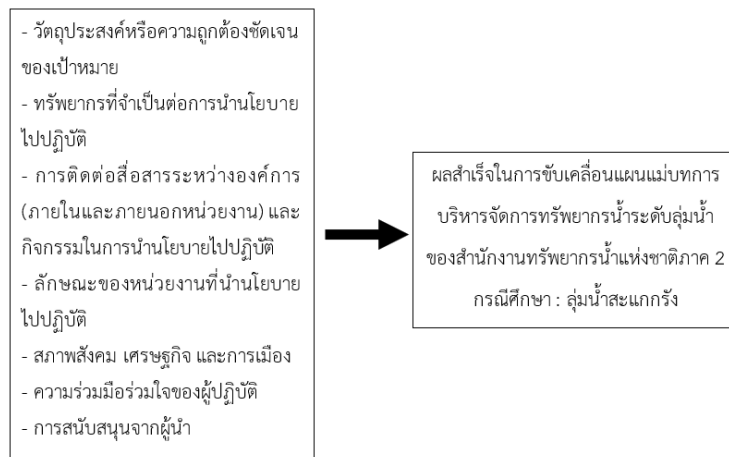
ปัจจุบันสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของโลก ได้แก่ โรคระบาด การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate Change) มาตรการการแก้ปัญหาที่อาศัยธรรมชาติ (Nature base solution) การปรับตัวโดยอาศัยระบบนิเวศ เศรษฐกิจหมุนเวียน (Bio-Circular-Green-Economy) เทคโนโลยีดิจิทัล ซึ่งมีผลทำให้รูปแบบการบริหารจัดการน้ำเปลี่ยนแปลงไปโดยมุ่งเน้นโครงการขนาดเล็กมีผลกระทบต่อทรัพยากรน้ำ การบริหารจัดการที่ไม่ใช้สิ่งก่อสร้างมากขึ้นนำสู่การที่ประเทศไทยมีการบริหารทรัพยากรน้ำเป็นระบบโดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนภายใต้การพัฒนาอย่างสมดุลมีพลวัต เพื่อความมั่นคงด้านน้ำในทุกมิติ (สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ, 2567, หน้า ก) ดังนั้นเพื่อให้การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในทุกมิติเป็นไปตามเป้าหมายและแนวทางการพัฒนาที่สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน จึงได้มีการดำเนินการปรับปรุงแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ 20 ปี (ปรับปรุงช่วงที่ 1 พ.ศ. 2566–2580) ทั้งหมด 5 ด้าน และได้ดำเนินการปรับปรุงแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในระดับลุ่มน้ำเพื่อให้สอดคล้องกับแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ 20 ปี (ปรับปรุงช่วงที่ 1 พ.ศ. 2566–2580) ในปี 2566 อีกด้วย

จากการปรับปรุงแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในระดับลุ่มน้ำ เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน และแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ 20 ปี (ปรับปรุงช่วงที่ 1 พ.ศ. 2566–2580) นั้น ในทางปฏิบัติหน่วยงานที่มีภารกิจที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำมีจำนวนมาก รวมถึงการได้มาซึ่งแผนปฏิบัติการที่นำมาใช้ในการแก้ไขปัญหา และสอดคล้องกับการกำหนดทิศทางการพัฒนาในพื้นที่ลุ่มน้ำนั้น มีปัจจัยหลายประการเข้ามาเกี่ยวข้อง สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติภาค 2 ซึ่งเป็นหน่วยงานส่วนภูมิภาคของสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี ในฐานะหน่วยงานที่มีภารกิจเกี่ยวกับการเสนอแนะนโยบาย จัดทำแผนแม่บท กำหนดมาตรการเกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรน้ำของประเทศ ขับเคลื่อนไปสู่การปฏิบัติ บูรณาการเชื่อมโยงข้อมูลสารสนเทศทรัพยากรน้ำ และทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการลุ่มน้ำในพื้นที่ 9 ลุ่มน้ำภาคกลาง ซึ่งคณะกรรมการลุ่มน้ำนั้นมีหน้าที่และอำนาจในการจัดทำแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำระดับลุ่มน้ำ สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติภาค 2 ซึ่งมีหน้าที่และอำนาจในการ ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย เกี่ยวกับทรัพยากรน้ำเพื่อใช้ประกอบการพิจารณาจัดทำแผนแม่บทการใช้การพัฒนา การบริหารจัดการ การบำรุงรักษา การฟื้นฟู และการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำในเขตลุ่มน้ำ นอกจากนั้นยังมีหน้าที่และอำนาจในการประสานงานกับหน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กรผู้นำในการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการใช้ การพัฒนา การบริหารจัดการ การบำรุงรักษา การฟื้นฟู และการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมมลพิษทางน้ำในเขตลุ่มน้ำ ดังนั้นเพื่อให้เป็นไปตามหน้าที่และอำนาจดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะนักวิเคราะห์นโยบายและแผน สังกัดสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติภาค 2 จึงมีความประสงค์ศึกษาวิจัยการขับเคลื่อนแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำระดับลุ่มน้ำของสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติภาค 2 กรณีศึกษา : ลุ่มน้ำสะแกกรัง โดยศึกษาสภาพแวดล้อมที่ส่งผลต่อการขับเคลื่อนแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำระดับลุ่มน้ำตลอดจน ปัญหา อุปสรรค และแนวทางการเสริมสร้างความเข้มแข็ง เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนที่มีประสิทธิภาพสูงสุดสอดคล้องกับสภาพปัญหา และทิศทางการพัฒนาเชิงพื้นที่อย่างยั่งยืน

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ตัวแบบของการนำนโยบายไปปฏิบัติของ Meter and Horn (2550, หน้า 24-25, อ้างถึงใน บุญเกียรติ การะเวกพันธ์, 2567, หน้า 10-12) และของ Sabatier and Mazmanian (2550, หน้า 26-27, อ้างถึงใน บุญเกียรติ การะเวกพันธ์, 2567, หน้า 12-13) ออกมาเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย เพื่อศึกษาการขับเคลื่อนแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำระดับลุ่มน้ำของสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติภาค 2

กรณีศึกษา : ลุ่มน้ำสะแกกรัง ดังนี้

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัย 2 วิธี ดังนี้

1. การวิจัยเอกสาร (Documentary Research) เป็นวิธีการศึกษา ค้นคว้า และเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไป โดยการรวบรวมเอกสาร ซึ่งเป็นข้อมูลที่มีการบันทึกไว้แล้วโดยผู้อื่น ได้แก่ หนังสือทั่วไป คู่มือ เอกสารประกอบการบรรยายที่เกี่ยวข้องกับนโยบายสาธารณะ และการนำนโยบายไปปฏิบัติ เอกสารงานวิจัย วิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้องกับนโยบายสาธารณะ และการนำนโยบายไปปฏิบัติ เอกสารของทางราชการ ได้แก่ พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ 20 ปี และแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ในเขตลุ่มน้ำสะแกกรัง คู่มือเทคนิคและวิธีการบริหารจัดการสมัยใหม่ตามแนวทางการบริหารจัดการและกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี พ.ศ. 2562 และข้อมูลจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์

2. การวิจัยสนาม (Field Research) โดยผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างหรือการสัมภาษณ์แบบเป็นทางการ (Structured interview or Formal interview) เป็นการสัมภาษณ์ที่กำหนดคำถาม และมีข้อกำหนดที่แน่นอนตายตัว โดยการใช้ข้อคำถามแบบเดียวกัน พร้อมทั้งขออนุญาตบันทึกเสียงและบันทึกภาพ การสัมภาษณ์ทุกครั้ง (อ้างถึงใน วิโรจน์ ก่อสกุล, 2567, หน้า 45)

ประชากรและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

1. ประชากร (Population) ได้แก่ เจ้าหน้าที่สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติภาค 2 สำนักนายกรัฐมนตรี และกรรมการลุ่มน้ำสะแกกรัง (ผู้ทรงคุณวุฒิ)

2. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 10 คน เป็นการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) ใช้วิธีการเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) (อ้างถึงใน วิโรจน์ ก่อสกุล, 2567, หน้า 46) รวม 10 คน ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดหลักเกณฑ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ กล่าวคือ ต้องเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ มีประสบการณ์ในการทำงานไม่น้อยกว่า 1 ปี เกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ รวมถึงมีความรู้เกี่ยวกับขั้นตอน กระบวนการจัดทำแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ และเป็นผู้ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องโดยตรงกับคณะกรรมการลุ่มน้ำสะแกกรัง ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ภาค 2 ผู้อำนวยการกลุ่มนโยบายและแผนลุ่มน้ำ ผู้อำนวยการกลุ่มประสานงานลุ่มน้ำสะแกกรัง นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ กลุ่มประสานงานลุ่มน้ำสะแกกรัง จำนวน 2 คน วิศวกรโยธาปฏิบัติการ กลุ่มวิชาการและบริหารจัดการน้ำ วิศวกรชลประทานปฏิบัติการ กลุ่มนโยบายและแผนลุ่มน้ำ จำนวน 2 คน ทั้งหมดเป็นเจ้าหน้าที่ของสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติภาค 2 และกรรมการลุ่มน้ำสะแกกรัง (ผู้ทรงคุณวุฒิ) จำนวน 2 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสัมภาษณ์โดยสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured interview) ลักษณะของการสัมภาษณ์เป็นการสัมภาษณ์ที่มีคำถามและข้อกำหนดที่แน่นอนตายตัว จะสัมภาษณ์ผู้ใดก็ใช้คำถามเดียวกัน (อ้างถึงใน วิโรจน์ ก่อสกุล, 2567, หน้า 51) และการสัมภาษณ์จะสัมภาษณ์เป็นรายบุคคล ก่อนการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดกำหนดวันนัดหมายวันสัมภาษณ์ โดยแจ้งผู้ให้สัมภาษณ์ล่วงหน้า และผู้สัมภาษณ์จะใช้การจดบันทึกและบันทึกเสียง โดยก่อนสัมภาษณ์ได้ขออนุญาตผู้ให้สัมภาษณ์ในการจดบันทึกการสนทนาก่อนทุกครั้ง โดยประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์เป็นไปตามตัวแบบของการน่านโยบายไปปฏิบัติของ Meter and Horn (2550, หน้า 24-25, อ้างถึงใน บุญเกียรติการะเวกพันธ์, 2567, หน้า 10-12) และของ Sabatier and Mazmanian (2550, หน้า 26-27, อ้างถึงใน บุญเกียรติการะเวกพันธ์, 2567, หน้า 12-13)

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร ได้แก่ หนังสือทั่วไป เอกสารงานวิจัย วิทยานิพนธ์ ที่เกี่ยวข้องกับนโยบายสาธารณะ และการน่านโยบายไปปฏิบัติ เอกสารของทางราชการ ข้อมูลจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

2. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการวิจัยสนาม (Field Research) โดยผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ด้วยการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured interview) โดยใช้วิธีการเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ผู้วิจัยจะใช้แบบสัมภาษณ์ซึ่งเป็นคำถามในการสัมภาษณ์และจดบันทึกข้อมูลและบันทึกเสียงของผู้ให้สัมภาษณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการทำการศึกษานี้ เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. ผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ไดจากการสัมภาษณ์มาแยกประเด็นตามแต่ละประเด็นตามทฤษฎีและตัวแบบของการน่านโยบายไปปฏิบัติของ Meter and Horn และของ Sabatier and Mazmanian

2. นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาแยกประเด็นคำถาม แล้วนำมาเปรียบเทียบความเหมือนหรือความแตกต่างของผู้ให้สัมภาษณ์แต่ละคนก่อนนำข้อมูลไปวิเคราะห์

3. นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาแยกประเด็นคำถาม แล้วนำมาเปรียบเทียบข้อมูลเอกสารที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ แนวคิด ทฤษฎี ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ เพื่อจะได้ทราบถึงลักษณะที่มีความคล้ายคลึงและแตกต่างกันของข้อมูล ก่อนนำข้อมูลไปวิเคราะห์

4. นำข้อมูลที่ได้จากการเปรียบเทียบมาวิเคราะห์ร่วมกัน เพื่อสรุปผลการวิจัยการขับเคลื่อนแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำระดับลุ่มน้ำของสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติภาค 2 กรณีศึกษา : ลุ่มน้ำสะแกกรัง

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

ผลการวิจัยเอกสารและวิจัยสนาม ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัยตามประเด็นได้ดังนี้

ประเด็นที่ 1 สภาพแวดล้อมที่ส่งผลต่อการขับเคลื่อนแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ในเขตลุ่มน้ำสะแกกรัง

การศึกษาสภาพแวดล้อมที่ส่งผลต่อการขับเคลื่อนแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำระดับลุ่มน้ำของสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติภาค 2 กรณีศึกษา : ลุ่มน้ำสะแกกรัง เป็นการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสิ่งที่มีอิทธิพลหรือสิ่งที่ส่งผลกระทบกับการนำแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำไปปฏิบัติ พบว่า

1.1 อิทธิพลจากลักษณะของนโยบาย อาทิ วัตถุประสงค์ของนโยบาย ความเป็นไปได้ทางเทคนิคหรือทฤษฎี และกระบวนการวิธีขั้นตอนที่นำไปสู่การปฏิบัติ กล่าวคือ ถ้าแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในเขตลุ่มน้ำสะแกกรังมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนมีความเป็นไปได้ทางเทคนิคหรือทฤษฎีที่สอดคล้องกับความเป็นจริงและบริบทของลุ่มน้ำ มีกระบวนการวิธีขั้นตอนที่นำไปสู่การปฏิบัติที่ไม่ซับซ้อนมีการกำหนดวิธีขั้นตอน รวมถึงผู้รับผิดชอบซึ่งเป็นหน่วยงานหลักหน่วยงานสนับสนุนที่ระบุอย่างชัดเจน การขับเคลื่อนจะมีประสิทธิภาพสูง

1.2 อิทธิพลจากทรัพยากรที่จำเป็นต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ อาทิ ทรัพยากรบุคคล วัสดุอุปกรณ์ต่างๆ และงบประมาณในการดำเนินงาน ซึ่งการขับเคลื่อนแผนแม่บทด้านทรัพยากรน้ำนั้น มีหน่วยงานที่มีภารกิจด้านทรัพยากรน้ำเป็นจำนวนมาก การจะขับเคลื่อนแผนแม่บทดังกล่าวได้อย่างเป็นรูปธรรมนั้นต้องมีจำนวนบุคลากรที่เพียงพอต่อการประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดการบูรณาการด้านข้อมูลและความต่อเนื่องในส่วนของงบประมาณนั้น เนื่องจากแผนแม่บทฉบับนี้ได้ดำเนินการจัดทำขึ้น และใช้ในทางปฏิบัติช่วงเดือนกันยายน 2566 จึงทำให้การสร้างการรับรู้ และการประชาสัมพันธ์ให้ทราบถึงความสำคัญ กลไก และประโยชน์ที่ได้รับต้องใช้งบประมาณจำนวนมากเพื่อใช้ในการสร้างการรับรู้

1.3 อิทธิพลจากลักษณะของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนแผนแม่บท อาทิ การติดต่อสื่อสารระหว่างองค์กร สายสัมพันธ์ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการที่หน่วยงานที่รับผิดชอบ มีความสามารถของบุคลากรในหน่วยงานที่รับผิดชอบ ระดับของการควบคุมตามลำดับชั้นบังคับบัญชาหน่วยงานย่อยต่างๆ ภายในหน่วยงานที่รับผิดชอบ ความร่วมมือร่วมใจของผู้ปฏิบัติ การสนับสนุนจากผู้นำ ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหารในระดับจังหวัด หัวหน้าส่วนราชการในระดับจังหวัดตลอดจนไปถึงผู้นำในระดับท้องถิ่น ซึ่งอิทธิพลจากปัจจัยต่างๆ เหล่านี้จะมีผลกระทบกับการขับเคลื่อนแผนแม่บทยกตัวอย่างเช่น หากมีการติดต่อสื่อสารระหว่างองค์กรทั้งภายในและภายนอกบุคลากรในหน่วยงานมีความรับผิดชอบ มีรู้ความสามารถอยู่ในระดับสูง มีสายบังคับบัญชา มีกระบวนการ

ดำเนินงานที่ชัดเจน รวมถึงได้รับการสนับสนุนจากผู้มีระดับต่างๆ เป็นอย่างดี หากดำเนินการได้ตามปัจจัยต่างๆ เหล่านี้การขับเคลื่อนแผนแม่บทด้านการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำระดับลุ่มน้ำ จะสามารถดำเนินการขับเคลื่อนให้เกิดผลสัมฤทธิ์ได้โดยง่าย แต่หากขาดปัจจัยต่างๆ เหล่านี้ไป การขับเคลื่อนแผนแม่บทดังกล่าวมักไม่ได้รับการขับเคลื่อนได้อย่างเป็นรูปธรรมมากนัก ทำให้การดำเนินการมีผลสัมฤทธิ์ที่ต่ำ

1.4 อิทธิพลจากสภาพแวดล้อม อาทิ การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศเกิดการแปรปรวนแบบสุดขั้ว (Climate Change) ปัญหาด้านภัยธรรมชาติ อุทกภัย การขาดแคลนน้ำและภัยแล้ง ปัญหามลพิษทางน้ำ การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ซึ่งมีสาเหตุมาจากความแปรปรวนของสภาพ ภูมิอากาศ ภาวะโลกร้อนทำให้เกิดการขาดแคลนน้ำมาก ปริมาณฝนน้อยกว่าปกติ ประสบปัญหาความแห้งแล้งมากขึ้น แหล่งเก็บกักน้ำในพื้นที่ที่ไม่มีเพียงพอเนื่องจากการบุกรุกแหล่งน้ำสาธารณะ น้ำท่วมในเขตชุมชน พื้นที่ทำการเกษตร ขาดการวางแผนด้านการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ เช่น มีการใช้น้ำเพื่อการเกษตรเป็นปริมาณมาก ศักยภาพของพื้นที่ในการพัฒนาแหล่งเก็บกักน้ำต้นทุนมีจำกัด พื้นที่ป่าต้นน้ำลำธารและพื้นที่สาธารณะถูกบุกรุก ทำให้ลดพื้นที่การดูดซับน้ำ แหล่งเก็บน้ำธรรมชาติการบุกรุกพื้นที่ป่าต้นน้ำลำธาร การขยายตัวของเขตชุมชนเมืองรวมทั้งไม่มีการบำบัดน้ำเสียก่อนระบายลงแม่น้ำ เกิดปัญหามลพิษทางน้ำ ซึ่งอิทธิพลจากปัจจัยต่างๆ เหล่านี้ หากสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ในฐานะหน่วยงานบูรณาการด้านทรัพยากรน้ำสามารถชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการขับเคลื่อน หรือการดำเนินการของแผนแม่บทด้านทรัพยากรน้ำ มักจะส่งผลให้เกิดแรงผลักดันในการขับเคลื่อนแผนแม่บทจากภาคส่วนต่างๆ ได้

1.5 อิทธิพลจากการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม นับเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิต และการพัฒนาเศรษฐกิจ ดังนั้น ทุกรัฐบาลพยายามแก้ไขปัญหาด้านทรัพยากรน้ำอย่างต่อเนื่อง ปัจจุบันมีการบัญญัติพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 ซึ่งมีการกล่าวถึงการบริหารทรัพยากรน้ำเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการบูรณาการเกี่ยวกับการใช้ การพัฒนา การบริหารจัดการ การบำรุงรักษาการฟื้นฟู และการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำให้เกิดความเป็นเอกภาพ ผ่านองค์การบริหารจัดการด้านทรัพยากรน้ำ อาทิ คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการจัดทำแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ (แผนระดับที่ 3) สอดคล้องกับแผนระดับ 1 คือ ยุทธศาสตร์ชาติ สอดคล้องกับแผนระดับที่ 2 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ประเด็นที่ 19 ประเด็นว่าด้วยการบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ รวมไปถึงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 การบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน หรือ SDGs ซึ่งวาระแห่งปี ค.ศ. 2030 รวมถึงนโยบายและแผนงานการบริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบ และคณะกรรมการลุ่มน้ำซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการจัดทำแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในระดับลุ่มน้ำ นับเป็นโอกาสที่ดีในการขับเคลื่อนแผนแม่บทดังกล่าว

ในส่วนของเศรษฐกิจ และสังคม พบว่า พื้นที่ลุ่มน้ำสะแกกรังประกอบด้วยจังหวัด นครสวรรค์ กำแพงเพชร และอุทัยธานี มีโครงข่ายโลจิสติกส์หรือระบบขนส่งสินค้าทางบก ทางน้ำและทางรางจะช่วยสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจ ปัจจุบันมีการขยายตัวของชุมชนเมือง จำนวนประชากรเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้เกิดปัญหาการขาดแคลนน้ำอุปโภค-บริโภค และเพื่อการเกษตร และปัญหาด้านอุทกภัย ที่อาจเกิดจากการวางผังเมืองที่ยังขาดการวางแผน ครบถ้วนถึงเกิดมลภาวะทางน้ำ ซึ่งหากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเห็นความสำคัญ และสามารถดำเนินการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการด้านทรัพยากรน้ำได้ตามแผนแม่บทจะช่วยลดผลกระทบที่อาจขึ้นได้

ประเด็นที่ 2 ปัญหาและอุปสรรคของการขับเคลื่อนแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ในเขตลุ่มน้ำสะแกกรัง

2.1 ปัญหาจากทรัพยากรที่จำเป็นต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติกล่าวคือ ในการขับเคลื่อนแผนแม่บทด้านทรัพยากรน้ำนั้นทรัพยากรบุคคลและงบประมาณถือเป็นทรัพยากรที่มีความสำคัญยิ่ง แต่ในทางปฏิบัติเมื่อเปรียบเทียบระหว่างจำนวนบุคลากรของกลุ่มประสานงานลุ่มน้ำสะแกกรังกับหน่วยงานที่มีภารกิจด้านทรัพยากรน้ำที่ต้องมาร่วมกันบูรณาการข้อมูลในการขับเคลื่อนแผนแม่บทมีจำนวนต่างกันอย่างมาก เป็นอุปสรรคต่อการขับเคลื่อนแผนแม่บทและส่งผลต่อความต่อเนื่องในการดำเนินการเพราะบุคลากรหนึ่งคนต้องประสานหน่วยงานหลายหน่วยงานเพื่อให้การปฏิบัติเป็นไปตามคำเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแผนแม่บท ประกอบกับงบประมาณที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้ถึงความสำคัญในการดำเนินการตามกรอบของแผนหากต้องการให้การขับเคลื่อนมีผลสัมฤทธิ์มากที่สุดต้องมีงบประมาณในการประชุมเชิงปฏิบัติการในการจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อให้ได้คำเป้าหมายตามที่แผนแม่บทกำหนดไว้ แต่ด้วยจำนวนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีจำนวนมากจึงทำให้งบประมาณไม่เพียงพอต่อการดำเนินงาน

2.2 ปัญหาจากข้อกฎหมาย ระเบียบ ขั้นตอนและแนวทางที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน เช่น หน่วยงานที่มีภารกิจเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำล้วนแต่มีกฎหมายที่เกี่ยวข้องเป็นของตนเอง ทั้งกฎหมายหลักและกฎหมายลำดับรองมากมายซึ่งในทางปฏิบัติอาจเกิดการขัดแย้งกันของกฎหมายระหว่างหน่วยงานหรือบางเรื่องมีการกำหนดวิธีการดำเนินงานแต่ไม่มีการกำหนดวิธีการบำรุงรักษา เช่น ปัญหาการถ่ายโอนงานที่ก่อสร้างแล้วเสร็จให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่างๆ พบว่าได้ก่อให้เกิดปัญหาแก่งคั่นที่รับการถ่ายโอนในการจัดหางบประมาณมาทำการซ่อมแซมและบำรุงรักษา เนื่องจากไม่มีรายรับเข้าท้องถิ่น นอกจากนี้อาจมีการปกครองส่วนท้องถิ่นหลายแห่งยังขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการเข้ามาดำเนินงาน

2.3 ปัญหาด้านการประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้ รวมถึงการสร้างตระหนักรู้เกี่ยวกับความสำคัญของแผนแม่บทที่ไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่ โดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งถือเป็นหน่วยงานที่มีภารกิจใกล้ชิดประชาชนเป็นหน่วยงานดำเนินการซึ่งทำหน้าที่แทนรัฐในการจัดบริการสาธารณะแก่ประชาชน ซึ่งทรัพยากรน้ำถือเป็นหนึ่งในปัจจัยที่สำคัญในการดำเนินชีวิตของประชาชน รวมทั้งการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อลดผลกระทบด้านต่างๆ ที่อาจกับการดำรงชีวิตของมนุษย์ทั้งที่เป็นโครงสร้างและไม่เป็นโครงสร้าง

2.4 ปัญหาที่เกิดจากลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ เช่น ความสามารถของบุคลากรในหน่วยงาน และหน่วยงานที่มีภารกิจเกี่ยวข้องกันทรัพยากรน้ำซึ่งแต่ละหน่วยงานจะมีความถนัดเป็นตามภารกิจของหน่วยงานของตน ดังนั้นบ่อยครั้งในการทำงานความเข้าใจของบุคลากรอาจไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ทำให้เวลาปฏิบัติงานอาจไม่ตอบวัตถุประสงค์ที่แท้จริงเท่าที่ควรประกอบกับบ่อยครั้งเนื่องจากการแก้ปัญหาด้านทรัพยากรน้ำอาจไม่สามารถแก้ไขได้ด้วยหน่วยงานเพียงหนึ่งหน่วยงานแต่อาจต้องบูรณาการหลายหน่วยงาน จึงทำให้บ่อยครั้งมีปัญหาในเรื่องของระดับของการควบคุมตามลำดับชั้นบังคับบัญชาระหว่างหน่วยงาน ทำให้การปฏิบัติงานไม่เกิดความต่อเนื่อง และไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์

2.5 ปัญหาด้านการสนับสนุนจากผู้นำ ซึ่งการขับเคลื่อนแผนแม่บทด้านทรัพยากรน้ำนั้นถึงแม้ว่าจะได้รับการสนับสนุนความร่วมมือจากหัวหน้าส่วนราชการระดับจังหวัดผ่านกลไกของคณะกรรมการลุ่มน้ำ แต่ในทางกลับกันยังขาดการสนับสนุนจากผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งถือเป็นหน่วยงานที่มีจำนวนมากและความใกล้ชิดกับประชาชนถือเป็นอีกหนึ่งภาคส่วนที่เข้ามามีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนแผนแม่บท

ประเด็นที่ 3 แนวทางการเสริมสร้างความเข้มแข็งในการขับเคลื่อนแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ในเขตลุ่มน้ำสะแกกรัง

3.1 บุคลากรที่ไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงานนั้น เห็นควรให้มีการทบทวนระหว่างโครงสร้างขององค์กรกับขอบภารกิจในการดำเนินงานว่าขอบภารกิจของหน่วยงานในลักษณะนี้ควรมีจำนวนเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบจำนวนเท่าไร ตำแหน่งหรือคุณวุฒิอะไรจึงเหมาะสม ในส่วนของงบประมาณเห็นควรให้ดำเนินการขอรับการสนับสนุนงบประมาณเพิ่มเพื่อใช้ในการประชาสัมพันธ์ สร้างการรับรู้

3.2 ในการออกกฎหมายหลักและกฎหมายลำดับรองหน่วยงานควรจัดเวทีการรับฟังความคิดเห็นจากหน่วยงานที่มีภารกิจเกี่ยวข้องหรือหน่วยงานที่ต้องปฏิบัติงานร่วมกัน เพื่อจะได้ทราบถึงขั้นตอน วิธีการปฏิบัติ ข้อจำกัดต่างๆ เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปในทิศทางเดียวกันไม่เกิดการขัดกันของกฎหมายของแต่ละหน่วยงาน

3.3 เพิ่มช่องทางการประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้ รวมถึงการสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับความสำคัญของแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำให้ครอบคลุมทุกภาคส่วนไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานราชการ ภาคประชาชนที่ล้วนมีส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนแผนแม่บท ร่วมกับการดำเนินการประชุมเชิงในการร่วมการปฏิบัติเพื่อให้ได้แนวทางการขับเคลื่อนที่ตรงตามความต้องการของกลุ่มน้ำ

3.4 ในการปฏิบัติงานปัญหาที่เกิดจากลักษณะของหน่วยงานที่นานโยบายไปปฏิบัติ เช่น ความสามารถของบุคลากรในหน่วยงานนั้น ต้องจัดให้มีการดำเนินการเสริมสร้างความรู้ พัฒนาความสามารถ ตลอดจนการเตรียมความพร้อมให้กับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติ ให้ทราบถึงระเบียบ หลักเกณฑ์ ขั้นตอนในการปฏิบัติงาน เพื่อลดข้อผิดพลาดและให้การปฏิบัติงานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน รวมถึงมีการประชุมหารือระหว่างหน่วยงาน เพื่อเป็นการสร้างความสัมพันธ์ในการปฏิบัติการระหว่างหน่วยงานที่มีภารกิจร่วมกัน

3.5 เห็นควรให้เพิ่มการสนับสนุนจากผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยการเข้าไปประสานสร้างความเข้าใจ ตลอดจนกลไกกระบวนการดำเนินงานในการขับเคลื่อนแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ เพื่อให้ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมเป็นหนึ่งในกลไกของการขับเคลื่อนแผนอภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การขับเคลื่อนแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำระดับลุ่มน้ำของสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติภาค 2 กรณีศึกษา : ลุ่มน้ำสะแกกรัง สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. การศึกษาสภาพแวดล้อมที่ส่งต่อการขับเคลื่อนแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำระดับลุ่มน้ำของสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติภาค 2 กรณีศึกษา : ลุ่มน้ำสะแกกรัง ผลการวิจัยพบว่า การขับเคลื่อนแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำระดับลุ่มน้ำ ในเขตลุ่มน้ำสะแกกรัง นับเป็นนโยบายสาธารณะรูปแบบหนึ่งซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Easton (1965, อ้างถึงใน วิธนา พิงวิวัฒน์นิกุล, 2567, หน้า 1) ที่ว่า นโยบายสาธารณะ เป็นเรื่องการจัดสรรผลประโยชน์หรือสิ่งที่มีคุณค่าระหว่างปัจเจกชนและกลุ่มผลประโยชน์ต่างๆ กับสังคมส่วนรวม สิ่งที่มีคุณค่า ได้แก่ ทรัพยากรบุคคล งบประมาณ ทรัพยากรธรรมชาติและอื่นๆ ซึ่งหากพิจารณา

จากวัตถุประสงค์ของแผนแม่บทดังกล่าวเน้นกล่าวถึงการจัดสรรทรัพยากรน้ำ มุ่งเน้นการแก้ไข การพัฒนา การอนุรักษ์และบำรุงรักษา ตลอดจนการบริหารจัดการ และสอดคล้องกับแนวคิดของ เนลิมพล ศรีหงส์ (2567ก) ที่สรุปรูปแบบของนโยบายสาธารณะโดยแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเป็นนโยบายสาธารณะที่อยู่ในรูปแบบอื่นๆ เช่นเดียวกับ ยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ซึ่งสภาพแวดล้อมที่ส่งผลต่อการขับเคลื่อนแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำประกอบด้วย 1) อิทธิพลจากลักษณะของนโยบาย อาทิ วัตถุประสงค์ของนโยบาย ความเป็นไปได้ทางเทคนิคหรือทฤษฎี กระบวนการวิธีขั้นตอนที่นำไปสู่การปฏิบัติ 2) อิทธิพลจากทรัพยากรที่จำเป็นต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ อาทิ ทรัพยากรบุคคล วัสดุอุปกรณ์ต่างๆ และงบประมาณในการดำเนินงาน 3) อิทธิพลจากลักษณะของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนแผนแม่บท อาทิ การติดต่อสื่อสารระหว่างองค์กร สายสัมพันธ์ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการของหน่วยงานที่รับผิดชอบความสามารถของบุคลากรในหน่วยงานที่รับผิดชอบ ระดับของการควบคุมตามลำดับชั้นบังคับบัญชาหน่วยงานย่อยต่างๆ ภายในหน่วยงานที่รับผิดชอบ ความร่วมมือร่วมใจของผู้ปฏิบัติการสนับสนุนจากผู้นำ 4) อิทธิพลจากสภาพแวดล้อม อาทิ การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศเกิดการแปรปรวนแบบสุดขั้ว (Climate Change) ปัญหาด้านภัยธรรมชาติ อุทกภัย การขาดแคลนน้ำและภัยแล้ง ปัญหามลพิษทางน้ำ 5) อิทธิพลจากการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม สอดคล้องกับแนวคิดของจุมพล หิมพานิช (2549 หน้า 182, อ้างถึงใน บุญเกียรติ การะเวกพันธ์, 2567, หน้า 10) กล่าวถึงความหมายของการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติว่า การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ หมายถึงการบริหารนโยบายที่ครอบคลุมทั้งการวิเคราะห์พฤติกรรมองค์กร ปฏิสัมพันธ์ของบุคคลและกลุ่มบุคคล สมรรถนะและความร่วมมือของพนักงานของรัฐและเอกชน สภาพแวดล้อมของระบบ และปัจจัยอื่นๆ ที่มีผลกระทบต่อการบรรลุเป้าหมายนโยบาย สอดคล้องกับตัวแบบและแนวคิดของ Meter and Horn (2550, หน้า 24-25, อ้างถึงใน บุญเกียรติ การะเวกพันธ์, 2567, หน้า 10-12) ตามตัวแบบที่มีชื่อว่า "A Model of the Policy Implementation Process" ประกอบไปด้วยตัวแปรหลัก 6 ตัว ได้แก่ วัตถุประสงค์หรือมาตรฐานของนโยบาย ทรัพยากร การติดต่อสื่อสารระหว่างองค์กรและกิจกรรม ลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ สภาพสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง และกลุ่มผลประโยชน์ และสอดคล้องกับตัวแบบและแนวคิดของ Sabatier and Mazmanian (2550, หน้า 26-27, อ้างถึงใน บุญเกียรติ การะเวกพันธ์, 2567, หน้า 12-13) ในส่วนของปัจจัยที่ไม่ใช่เงื่อนไขของนโยบายจากการสนับสนุนจากผู้นำ

2. การศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการขับเคลื่อนแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำระดับลุ่มน้ำของสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติภาค 2 กรณีศึกษา : ลุ่มน้ำสะแกกรัง ผลการวิจัยพบว่า

2.1 ปัญหาและอุปสรรคเกิดจากทรัพยากรที่จำเป็นต่อการขับเคลื่อนแผนแม่บท ได้แก่การมีจำนวนทรัพยากรบุคคลที่ยังไม่เพียงพอต่อการดำเนินงาน และขาดงบประมาณในการประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ดร.ณิ ฐานาธิ (2563) ได้ศึกษา แนวทางการขับเคลื่อนนโยบายรัฐบาลดิจิทัลสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (สำนักงาน ป.ป.ท.) ซึ่งพบว่าความไม่พร้อมทางทรัพยากร ได้แก่ งบประมาณและบุคลากรทำให้สิ่งที่ต้องพิจารณาดำเนินการเพื่อนำไปสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัลเป็นไปอย่างล่าช้า สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรลดา พัฒนา (2565) ได้ศึกษา การดำเนินนโยบายสาธารณะตามแผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ.2561 - 2565) องค์การบริหารส่วนตำบลบัวปากท่า อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม โดยผลการวิจัยสรุปว่า องค์การบริหารส่วนตำบลบัวปากท่าไม่มีความเพียงพอในการปฏิบัติงานโดยเฉพาะ

ทางด้านงบประมาณ และบุคลากรที่ปฏิบัติงานยังคงไม่เพียงพอทำให้บุคลากรที่มีอยู่ต้องทำงานควบคู่กับงานที่ไม่ตรงกับตำแหน่งของตนเองด้วยทำให้ภาระงานของแต่ละคนมีค่อนข้างมาก

2.2 ปัญหาจากข้อกฎหมาย ระเบียบ ขั้นตอนและแนวทางที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน เกิดการขัดแย้งกันของกฎหมายระหว่างหน่วยงานหรือมีการกำหนดวิธีการดำเนินงานที่ยังไม่ครอบคลุมทุกมิติในทางปฏิบัติ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาภักดิ์ แสงสินิล (2565) ได้ศึกษาการขับเคลื่อนโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : กรณีศึกษาเทศบาลเมืองลำสามแก้ว จังหวัดปทุมธานี โดยผลการวิจัยสรุปว่า จากความซับซ้อนของอำนาจหน้าที่มีหน่วยงานที่เข้ามาเกี่ยวข้องในการดำเนินโครงการหลายหน่วยงานซึ่งอำนาจในการตัดสินใจไม่ได้อยู่ที่ผู้ปฏิบัติงานทำให้แนวทางปฏิบัติบางประการไม่สอดคล้องกับพื้นที่ที่ปฏิบัติงาน

2.3 ปัญหาด้านการประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้ รวมถึงการสร้างตระหนักรู้เกี่ยวกับความสำคัญของแผนแม่บท ที่ไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่โดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาภักดิ์ แสงสินิล (2565) ได้ศึกษาการขับเคลื่อนโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : กรณีศึกษาเทศบาลเมืองลำสามแก้ว จังหวัดปทุมธานี โดยผลการวิจัยสรุปว่า ปัญหาด้านการประชาสัมพันธ์ไม่ครอบคลุมทั่วถึงในทุกพื้นที่ ผู้ขอรับสิทธิเข้าไม่ถึงข้อมูลข่าวสารทำให้เกิดความไม่เข้าใจในสิทธิและหลักเกณฑ์เกิดการตกหล่นขึ้น

2.4 ปัญหาที่เกิดจากลักษณะของหน่วยงานที่นโยบายไปปฏิบัติ ความสามารถของบุคลากรในหน่วยงาน ปัญหาในเรื่องของระดับของการควบคุมบังคับบัญชาระหว่างหน่วยงาน ทำให้ความเข้าใจของบุคลากรอาจไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ญาดารัตน์ ชะตะนัย (2563) ได้ศึกษา การนำแผนปฏิบัติการด้านป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2563 – 2565 ไปปฏิบัติ : กรณีศึกษาสำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ภาค 1 โดยผลการวิจัยสรุปว่า บุคลากรผู้ปฏิบัติบางส่วนยังไม่เข้าใจนโยบายขาดการพัฒนาศักยภาพขาดองค์ความรู้ด้านกฎหมายการติดตามประเมินผลทำให้ยากต่อการแปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภราดร เสริมบุญฤทธิ์ (2560) ได้ศึกษา การขับเคลื่อนนโยบายรัฐบาลสู่การปฏิบัติในพื้นที่ระดับกลุ่มจังหวัด โดยผลการวิจัยสรุปว่า กลไกในกระบวนการขับเคลื่อนนโยบายรัฐบาลสู่การปฏิบัติในพื้นที่ระดับกลุ่มจังหวัดมีขั้นตอนตามระเบียบ กฎหมาย ที่ชัดเจน แต่การปฏิบัติก็ยังขึ้นอยู่กับผู้บริหารหรือผู้ปฏิบัติงานแต่ละพื้นที่มีวิธีการนำนโยบายไปปฏิบัติต่างกันก่อให้เกิดความล้มเหลวในการนำนโยบายไปปฏิบัติได้มาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิรายุทธ์ เรื่องขจรไพโรจน์ (2565) ได้ศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีในระดับพื้นที่แบบบูรณาการกรณีศึกษากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออก 2 โดยผลการวิจัยสรุปว่า ด้านบุคลากรขาดความพร้อมและหน่วยดำเนินการ เนื่องจากบางหน่วยบุคลากรมีการเปลี่ยนแปลงโยกย้ายไม่เพียงพอ ขาดความรู้ ความเข้าใจในการจัดทำแผนทำให้การดำเนินงานขาดความต่อเนื่องไม่ได้ตามเป้าหมาย

2.5 ด้านการสนับสนุนจากผู้นำที่ยังขาดการสนับสนุนจากผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประเสริฐ เล็กสรรเสริฐ (2560) ได้ศึกษา การพัฒนารูปแบบการขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพของสมัชชาสุขภาพ จังหวัดนนทบุรี โดยผลการวิจัยสรุปว่า ในการขับเคลื่อนควรมองถึงผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การที่จะผลักดันกระบวนการสมัชชาสุขภาพในพื้นที่ได้ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในฐานะเป็นผู้นำต้องตระหนัก และให้ความสำคัญกับเรื่องของสุขภาพด้วย

จากปัญหาและอุปสรรคทั้งหมดสามารถอภิปรายได้ว่าสอดคล้องกับแนวคิดของสมบัติ ชำรงธัญวงศ์ (2554, หน้า 431, อ้างถึงใน บุญเกียรติ การะเวกพันธ์, 2567, หน้า 15) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติที่ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ (Factors Influencing policy Implementation) โดยความสำเร็จ (Success) หรือความล้มเหลว (failure) ขึ้นอยู่กับปัจจัยสำคัญหลายประการ ได้แก่ ความสัมพันธ์กับความสามารถของผู้นำและภาวะผู้นำขององค์กร ความชัดเจนของวัตถุประสงค์ของนโยบาย และความสำเร็จที่เคยเกิดขึ้นในอดีต ในขณะที่ความล้มเหลวของแผนงานและโครงการเป็นผลมาจากความเฉื่อยชาของผู้นำและผู้ปฏิบัติ การขาดความร่วมมือระหว่างกลุ่มผู้สนับสนุนแผนงานและโครงการ การขาดความพยายามที่เพียงพอ การขาดการสนับสนุนจากผู้นำ การขาดเงินทุนที่เพียงพอสำหรับการดำเนินงาน และการขาดผู้นำที่มุ่งมั่นต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติให้ประสบความสำเร็จ และสอดคล้องกับตัวแบบและแนวคิดของ Sabatier and Mazmanian (2550, หน้า 26-27, อ้างถึงใน บุญเกียรติ การะเวกพันธ์, 2567, หน้า 12-13) ซึ่งนโยบายจะประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวนั้นจะต้องมีองค์ประกอบ 3 ประการ คือ ความสามารถของนโยบายในการ แก้ไขปัญหาปัจจัยโครงสร้างตัวบทของนโยบาย และปัจจัยที่ไม่ใช่เงื่อนไขของนโยบาย

3. เสนอแนวทางการเสริมสร้างความเข้มแข็งในการขับเคลื่อนแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำระดับลุ่มน้ำของสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติภาค 2 กรณีศึกษา : ลุ่มน้ำสะแกกรัง ผลการวิจัยพบว่า เห็นควรให้มีการทบทวนระหว่างโครงสร้างขององค์กรกับกรอบภารกิจในการดำเนินงานเพื่อแก้ไขปัญหาบุคลากรที่ไม่เพียงพอ และขอรับการสนับสนุนงบประมาณเพื่อใช้ในการประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้ ในการออกกฎหมายหน่วยงานควรจัดเวทีการรับฟังความคิดเห็นจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การปฏิบัติงานแบบบูรณาการและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยเฉพาะการบูรณาการกับผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในส่วนของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติต้องมีการดำเนินการเสริมสร้างความรู้พัฒนาความสามารถ เตรียมความพร้อมให้กับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติ สอดคล้องกับแนวคิดของ Berman (1978, pp. 28-30, อ้างถึงใน เฉลิมพล ศรีหิรัญ, 2567, หน้า 13-14) ซึ่งได้เสนอสมมุติฐานว่า การนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติในระดับจุลภาคให้เกิดประสิทธิผลนั้น จำเป็นจะต้องมีการปรับตัวร่วมกัน (mutual adaptation) ระหว่างโครงการระดับท้องถิ่นกับลักษณะเฉพาะขององค์กรระดับท้องถิ่นที่เป็นผู้นำโครงการไปปฏิบัติ ซึ่งการที่ผู้บริหารขององค์กรในระดับท้องถิ่น จะต้องตัดสินใจเกี่ยวกับการยอมรับโครงการของรัฐบาลและแผนการนำโครงการเหล่านั้นไปปฏิบัติในระดับท้องถิ่น ซึ่งจะต้องอาศัยการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ทั้งในทางการเมืองและทางราชการเพื่อให้ได้รับการสนับสนุนจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง หรือต้องดำเนินการในลักษณะของการปฏิบัติงานบูรณาการ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ญาดารัตน์ ชาศะนัย (2563) ได้ศึกษา การนำแผนปฏิบัติการด้านป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2563 - 2565 ไปปฏิบัติ : กรณีศึกษาสำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ภาค 1 ได้สรุปแนวทางการพัฒนาของการนำแผนปฏิบัติ คือ ต้องจัดโครงสร้างการบริหารจัดการให้มีความเหมาะสม ผลักดันให้มีการบูรณาการแบบองค์รวม สร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน เสริมสร้างและพัฒนาความเข้าใจเกี่ยวกับแผนปฏิบัติการฯ แก่บุคลากรผู้ปฏิบัติงานสร้างจุดร่วมและแรงจูงใจในการทำงาน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาภักดิ์ แสงสินิล (2565) ได้ศึกษาการขับเคลื่อนโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : กรณีศึกษาเทศบาลเมืองลำสามแก้ว จังหวัดปทุมธานี โดยผลการวิจัยสรุปว่า การประชาสัมพันธ์ที่ดีต้องมีการประชาสัมพันธ์โดยการมีส่วนร่วมของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะ

กรมกิจการเด็กและเยาวชนซึ่งเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบที่จะต้องให้ครอบคลุม และทั่วถึงแก่ประชาชนทุกพื้นที่ เพื่อให้การสื่อสารระหว่างผู้กำหนดนโยบาย ผู้นำโครงการไปปฏิบัติ และประชาชนที่เกี่ยวข้องเป็นไปในทิศทางเดียวกัน และต้องสร้างความรู้ความเข้าใจ เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมให้กับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ผู้นำชุมชน เพื่อทราบถึงระเบียบ ขั้นตอน สามารถช่วยลดปัญหาที่เกิดจากการการปฏิบัติงานได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการวิจัยเรื่อง การขับเคลื่อนแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำระดับลุ่มน้ำของ สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติภาค 2 กรณีศึกษา : ลุ่มน้ำสะแกกรัง ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้

1.1 ควรมีการดำเนินโครงการพัฒนาองค์ความรู้รวมถึงกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานไม่ว่าจะเป็นความรู้เรื่องแผนแม่บท ข้อกฎหมาย ระเบียบที่เกี่ยวข้อง หรือดำเนินการในลักษณะการประชุมเชิงปฏิบัติการของทุกหน่วยงานที่มีภารกิจเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ เพื่อให้เกิดการซักซ้อมการดำเนินงานเกิดความเข้าใจในกระบวนการ ลดความซ้ำซ้อนสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

1.2 ควรมีการเปิดเวทีรับฟังความคิดเห็นให้กับทุกภาคส่วนที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับแผนแม่บท โดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้ได้แนวทางในการขับเคลื่อนแผนแม่บทให้สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ และเป็นการสร้างความรู้ ความเข้าใจ กลไกการดำเนินงาน รวมถึงความสำคัญของแผนแม่บทให้เกิดการดำเนินงานแบบบูรณาการทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

1.3 มีการทบทวนกฎหมายที่มีความเกี่ยวเนื่องกัน เช่น พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 พระราชบัญญัติน้ำบาดาล พ.ศ. 2520 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติการชลประทานหลวง พ.ศ. 2485 และที่แก้ไขเพิ่มเติม เพื่อลดช่องว่างในการดำเนินงานตามข้อกฎหมายที่ยังไม่ครอบคลุมการดำเนินงานในทุกมิติ รวมถึงระเบียบอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องด้วย

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การศึกษาวิจัยในครั้งต่อไปเห็นควรศึกษาผลของการนำแผนแม่บทไปปฏิบัติ เพื่อให้สะท้อนถึงผลของสภาพแวดล้อมของการนำแผนแม่บทไปปฏิบัติได้อย่างชัดเจนมากขึ้นอาจศึกษาในรูปแบบของการวิจัยเชิงปริมาณเพื่อที่จะได้ครอบคลุมผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหมด

2.2 การศึกษาวิจัยในครั้งต่อไปควรมีการเปรียบเทียบการขับเคลื่อนแผนแม่บทระหว่างลุ่มน้ำอื่นๆ ที่เกี่ยวเนื่องกันด้วย เช่น ลุ่มน้ำเจ้าพระยา ลุ่มน้ำท่าจีน เพื่อจะได้นำผลการวิจัยทั้งปัญหาและอุปสรรคมาบูรณาการข้อมูลเพื่อกำหนดเป็นแนวทางในการเสริมสร้างการขับเคลื่อนระหว่างลุ่มน้ำต่อไป

2.3 ควรศึกษาความสำเร็จในการนำแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำไปปฏิบัติด้วย เพื่อศึกษาว่านอกจากสภาพแวดล้อมที่ส่งผลต่อการขับเคลื่อนดังกล่าว เมื่อนำแผนไปขับเคลื่อนแล้ว มีสภาพแวดล้อมอื่นๆ ที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการขับเคลื่อนอีกหรือไม่

เอกสารอ้างอิง

- จิรายุทธ์ เรืองขจรไพโรจน์. (2565). ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีในระดับพื้นที่แบบบูรณาการกรณีศึกษากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออก 2. การค้นคว้าอิสระหลักสูตรปริญญา
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- เฉลิมพล ศรีหงษ์. (2567ก). เอกสารประกอบการบรรยายกระบวนวิชา PAD 6401 การกำหนดและการวิเคราะห์
นโยบายสาธารณะ. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, โครงการรัฐประศาสนศาสตร
มหาบัณฑิต
- เฉลิมพล ศรีหงษ์. (2567ข). เอกสารประกอบการบรรยายกระบวนวิชา PAD 7402 การนำนโยบายไป
ปฏิบัติและการประเมินผลนโยบาย. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, โครงการ
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
- ญาดารัตน์ ชาตะนัย. (2563). การนำแผนปฏิบัติการด้านป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2563 - 2565
ไปปฏิบัติ : กรณีศึกษาสำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ภาค 1. การค้นคว้าอิสระหลักสูตร
ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- ดรุณี ฐานชารี. (2563). แนวทางการขับเคลื่อนนโยบายรัฐบาลดิจิทัลสำนักงานคณะกรรมการป้องกัน
และปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (สำนักงาน ป.ป.ท.). การค้นคว้าอิสระหลักสูตรปริญญารัฐ
ประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
- บุญเกียรติ การเวกพันธุ์. (2567). เอกสารประกอบการบรรยายกระบวนวิชา PAD 7402 การนำนโยบายไป
ปฏิบัติและการประเมินผลนโยบาย. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, โครงการรัฐ
ประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
- ประเสริฐ เล็กสรเสริญ. (2560). การพัฒนารูปแบบการขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพของ
สมัชชาสุขภาพ จังหวัดนนทบุรี. การค้นคว้าอิสระหลักสูตรปริญญาสาธารณสุขศาสตร,
มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น
- แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580). (2562, กันยายน 18).
ราชกิจจานุเบกษา, 136(234ง), 83
- แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ 20 ปี (ปรับปรุงครั้งที่ 1 พ.ศ. 2566-2580).
(2567, สิงหาคม 29). ราชกิจจานุเบกษา, 141(236ง), 4
- พรลดา พัฒนะ. (2565). การดำเนินนโยบายสาธารณะตามแผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. 2561 - 2565) องค์การบริหาร
ส่วนตำบลบัวปากท่า อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม. การค้นคว้าอิสระหลักสูตรปริญญา
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- ภราดร เสริมบุรณ์. (2560). การขับเคลื่อนนโยบายรัฐบาลสู่การปฏิบัติในพื้นที่ระดับกลุ่มจังหวัด. การค้นคว้า
อิสระหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- วิโรจน์ ก่อสกุล. (2567). เอกสารประกอบการบรรยายกระบวนวิชา PAD 6102 ระเบียบวิธีวิจัยทาง
รัฐประศาสนศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, โครงการ
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

- วีณา พิงวิวัฒน์กุล. (2567). เอกสารประกอบการบรรยายกระบวนการ PAD 6401 การกำหนดและการวิเคราะห์นโยบายสาธารณะ. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, โครงการ
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
- สุภาภักดิ์ แสงสินิล. (2565). การขับเคลื่อนโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : กรณีศึกษาเทศบาลเมืองลำสามแก้ว จังหวัดปทุมธานี. การค้นคว้า
อิสระหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ, สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ. (2566). แผนแม่บทการบริหารจัดการ
ทรัพยากรน้ำ ในเขตลุ่มน้ำสะแกกรัง (ปรับปรุงครั้งที่ 1 พ.ศ. 2566-2580). กรุงเทพมหานคร : ผู้แต่ง